

KULTUR

I et glimt siger han »fantastisch!«

Den danske komponist Simon Steen-Andersen er blevet stor i Tyskland, hvor han trives med landets alvorlige kultursyn. Men humor spillede en stor rolle, da hans hidtil største værk åbnede stor musikfestival i München.

MUSIKTEATER

If this then that and now what af Simon Steen-Andersen. Gasteig, München. Lørdag

V i er halvanden time inde i noget, der kunne lyde gedigent kedeligt. Nemlig en mere end to timer lang nyskrevet musikteaterforestilling udformet som en forelæsning. Men publikum i det store kulturhus Gasteig i München morer sig. På den gode måde.

Egentlig skulle forestillingen kun have varet 70 minutter. Men den er på en eller anden måde vokset mellem hænderne – eller snarere mellem ørerne – på komponisten Simon Steen-Andersen.

Det vilde er, at publikum i dén grad er med. Faktisk bliver der grinet ikke så lidt under uropførelsen af 'If this then that and now what'. Trods den engelske titel er de to timers foredrag på tysk, og ordene er mikset med gentagne bevægelser og musik, som rækker fra en karakteristisk klang fra actionfilmen 'The Matrix' til tytte skrabelyde fra rækken af 12 strygere, som sidder alvorligt forrest på scenen.

Lige nu grines der, fordi foredraget,

som varetages af 4 mandlige tyske skuespillere i ens sorte jakkesæt, er nået til et sted, hvor den ene forklarer, at hvis man råber »Hvad drikker Møller?« i en parkeringskælder, svarer væggene »Øller« ... »hvilket er dagligdags dansk for Bier«, som han med tysk redelighed indskyder, inden han haster videre i sine snørklede udredninger om sætninger og fænomener, der refererer til sig selv.

SIMON STEEN-ANDERSEN er optaget af, hvordan man kan lave musikalsk scenekunst, hvor intet er påklippet. Altså hvor intet bare er akkompagnement til en arie eller bagtæppe for et Shakespeare-drama.

Og at kalde ham komponist er slet ikke nok. Den 40-årige dansker med base i Berlin, der i den forgangne weekend havde æren af at åbne Tysklands tungeste festival for nutidigt musikteater, biennalen i München, skriver ganske vist noter. Men han skriver også tekst, arbejder med video og programmering, tænker i lydefakter og fokuserer på performance som et interaktivt element i sine værker.

Han har skrevet en klaverkoncert, der ved uropførelsen ved Donaueschinger Musiktage i Tyskland chokerede med en begyndelse, hvor et flygel falder fra 8 meters højde og splintres mod et betongulv. På video, bevares. Han har skrevet en opera, 'Buenos Aires', der handler om, hvad der sker, når et menneske fratages stemmen ved et operativt indgreb. For eksempel som straf i en diktaturstat. Operaen blev opført sidste år i Den Sorte Diamant og var ekstremt anfægtende med san-

gere, der på grund af elektronisk manipulation og fingrede implantater nærmest ikke kunne få en lyd frem.

Klaverkoncerten kan man opleve i Danmark, nærmere bestemt i Aarhus til oktober. Om 'If this then that and now what' kommer til Danmark, er lige nu et åbent spørgsmål. Ikke kun fordi der ligger et ekstremt krævende koordinationsarbejde bag, når 4 skuespillere og 18 musikere med hjælp fra en scribe mennesker bag mikserpulte og andet teknisk udstyr – herunder komponisten Simon Steen-Andersen selv – skal få illusionsnumrene med Matrix-mænd, der forsvinder og dukker op igen, til at lykkes.

Men også fordi værket på en eller måde bare hører til i det tysktalende rum.

Det er et værk båret af ideer. Af tanker. Et filosofisk værk, med andre ord. Hele ideen er at teste, hvad det vil sige, at noget refererer til sig selv.

I et lille glasbur sidder en mand og læser en historie, der handler om sig selv. Men hvordan skriver man en historie, der kun refererer til sig selv? Tekst dukker op på et tekstpanel over scenen. »Ich« ... cursoren sletter ordet igen. »So wollte ich« ... men igen sletter cursoren teksten.

Skuespiller nummer et eller andet forklarer fra dirigentpulten omstændeligt, hvordan han i mere end 10 år har arbejdet med at skrive den perfekte første sætning til en roman. Det var åbenbart ikke let at komme videre derfra. Men det er virkelig sjovt – og tankevækkende – når skuespilleren udleverer sit håbløse projekt, mens han samtidig begynder at gøre opmærk-

BLÅ BOG

SIMON STEEN-ANDERSEN

Dansk komponist født i 1976. Arbejder med musikens processer i værker, der blander instrumental-musik, elektronmusik, performance og video. Uddannet i Aarhus, Freiburg, Buenos Aires og København 1998-2006. Har foruden Nordisk Råds Musikpris 2014 modtaget SWR's orkesterpris, Akademie der Künste kunstpris for musik og Kranichsteiner Music Award. Hans værker opføres i år bl.a. på festivalen Ultraschall i Berlin, ved Nordic Music Days, på Staatstheater Mainz og på Staatsoper i Hamburg. Næste år uropfører DR et nyt bestillingsværk af ham for symfoniorkester, bigband, kor og video.

som på, at det, han siger, jo er en tekst, han foredrager, og altså ikke udtryk for hans egne tanker.

Billedet med hønen og ægget kommer på banen, og på den indre skærm toner

Eschers kendte tegning af en hånd, der tegner en hånd, frem, mens musikerne leverer pizzikerede toner. Korte og mere eller mindre synkrone. For hvad vil det sige, at noget er unison? Hvornår oplever vi noget som enstemmigt, spørger to af skuespillerne i kor, mens de gradvist lader deres identiske tekster komme mere og mere ud af takt med hinanden.

LINE UP. I helt sorte omgivelser uropførte fire skuespillere, 18 musikere og en scribe teknisk lørdag Simon Steen-Andersens nye, mere end to timer lange værk ved biennalen i München.

Foto: Franz Kimmel

LIGESOM I operaen 'Buenos Aires', der bedst kan kaldes en metaopera, og hovedværket 'Run Time Error', hvor Simon Steen-Andersen løber gennem en bygning, mens han frembringer lyd ved at spille på trapper og andet inventar, samtidig med at han videofilmes, arbejder den bevagende komponist også i 'If this then that and now what' med en ren sort scenografi.

I denne scenografi sætter han lup på de mikroskopiske lyde, spillerne producerer, når de for eksempel går hen over scenen. Eller når de pludselig snubler. Eller bare når en af dem i et kort, præcist projektorglimt kommer til syne ud af ingenting og lige når at sige ordet »fantastisch!«.

De små øjeblikke går i loop. Kommer igen og igen. »Shhh!«, råber forelæserne, hver eneste gang en bestemt lyd undslipper slagtojet. »Stoooooop!«, brøler de, når vi ellers lige er kommet godt i gang med at høre om sætninger, der er konstrueret som autogrammer. Det vil sige som sætninger, der beskriver sig selv ved at opregne præcis de elementer, de består af.

Det hele indgår på lige fod. Intet er sekundært. Musikken og ordene er der for at undersøge, hvordan det ene lag forholder sig til det andet. Musikken er sådan set bare lyde – bortset lige fra, når en gammel forvrænget barokmelodi dukker op. Så der kan refereres til den.

Denne forelæsning kunne indgå i undervisningen i sprogfilosofi på universi-

terterne i Berlin eller München – eller i Danmark, hvis man da stadig underviser i den slags der – og egentlig er teksten skrevet på dansk, bliver jeg oplyst om, da jeg står med en øl i hånden efter åbningen af dette års München-biennale for nutidigt musikteater. *Ein Bier*, som de siger i München.

»Hvad drikker Møller? Øller!«. Jo, der er kommet et lillebitte dansk aftryk med i det foreløbig formentlig længste og mest ambitiøse værk, komponisten, performeren og tænkeren Steen-Andersen har begået.

Men det klæder stykket enormt godt at blive opført på tysk. Der er, som han har forklaret et sted på nettet, en grund til, at han følte sig tiltrukket af Tyskland og den tyske måde at tænke på og tale om kultur på i en grad, så han nu i årevis har boet der. Stringensen og den selvfølgelighed, hvormed tyskerne tager kultur alvorligt, appellerer simpelthen til ham.

Men forestillingen ville også fungere på dansk. Måske endda endnu bedre i et lidt kortere format, selv om jeg personligt ikke havde nogen problemer med varigheden ved premieren i München lørdag aften, hvor tyskerne morede sig, mens de fik tilfredsstillet deres behov for både kunst, logisk stringens og – heldigvis – humor, som vi danskere har så svært ved at undvære.

thomas.michelsen@pol.dk

Politiken var inviteret til München af institutionen Snyk.

CPH STAGE Teater Festival

Kom til åbning af CPH STAGE 2016 på Folketeatret 1. juni

Åbning af Festivalcentrum, kl. 16-18, gratis
Åbningsforestilling NEXT DAY af CAMPO, kl. 18.00, pris: kr. 100-150
Se hele programmet og køb billetter på cphstage.dk

NEXT DAY af CAMPO © Martin Argyroglo

cphstage.dk

STATENS KUNSTFOND

AUGUSTINUS FONDEN

2016